

2024-01-01

Arbetslagarnyckel för Saco-P

Saco-P sköter samverkan på en övergripande nivå

Saco, Sveriges akademikers centralorganisation, består av 21 självständiga fackförbund som tillsammans samlar 960 000 akademiker. För medlemmar i ett Sacoförbund som är anställda på privat arbetsmarknad sker övergripande samverkan inom ramen för Saco-P, ett samverkansorgan för Sacoförbund med anställda inom privat sektor. Samverkan syftar till att uppnå en så stor facklig styrka som möjlighet för de privatanställda akademikerna. Samverkan gäller alla avtalsområden inom privat sektor och för samtliga förbund som anslutit sig till Saco- P.

Samverkan avser i huvudsak:

- Sträva efter gemensamt uppträdande inom PTK.
- Gemensamt uppträdande som en avtalspart på central nivå inom vissa avtalsområden (Akademikerförbunden).
- Gemensamt uppträdande som en arbetstagarorganisation på lokal nivå (Akademikerförening).
- Rekrytering av förtroendevalda samt bildande av och stöd till lokala arbetstagarorganisationer.
- Gemensam finansiering av central och lokal verksamhet.

Saco-P saknar stadgar. Villkoren för samverkan mellan förbunden regleras i stället genom ett avtal från 2008.

Saco-P:s möten leds av en ordförande, som utgörs av Sveriges Ingenjörers ledamot i PTK:s styrelse. Vice ordförande är Sacoförbundens andra ordinarie ledamot i PTK:s styrelse. Sveriges Ingenjörer tillhandahåller Saco-P:s sekreterare och svarar för praktiska arrangemang. Saco-P:s styrgrupp består av en representant från vardera av de fyra största förbunden, samt två representanter från övriga förbund. Styrgruppens uppgift är att förankra PTK-frågor, bereda ärenden till Saco-P:s möten samt att verka för ett utvecklat samarbete mellan Saco-P-förbunden med avseende på kollektivavtal, förhandlingsarbete, lokal verksamhet samt centralt stöd till de lokala föreningarna.

Partsställningen inom privat sektor

Saco-P uppträder inte som part i förhandling eller i centrala kollektivavtal. I stället är Sacoförbunden, vart och ett för sig, eller i olika konstellationer, centrala parter. Centrala villkorsavtal sluts branschvis. I vissa gemensamma frågor, såsom pensions- och försäkringsavtal, förhandlar förbunden inom Saco-P tillsammans med TCO-förbund inom ramen för PTK.

Inom tjänstesektorn varierar partsställningen mellan olika branscher:

- På flertalet branscher inom tjänstesektorn uppträder Sacoförbunden gemensamt under namnet Akademikerförbunden i olika grupperingar:
  - Akademikerförbunden inom Handel och Tjänster (AHT). Här finns 13 Sacoförbund i samverkan.
  - Akademikerförbunden inom Fremia (Fremia-A). Här finns 12 Sacoförbund i

samverkan.

- Akademikerförbunden inom Fastigo (AiF). Här finns 4 Sacoförbund i samverkan.
- Akademikerförbunden inom Almega Vårdföretagarna. Här finns 9 Sacoförbund i samverkan.
- Sveriges Ingenjörer och Akavia träffar avtal inom Tech, bank- och försäkringsområdena.
- Sveriges Ingenjörer, Sveriges Arkitekter och Sveriges Farmaceuter träffar avtal inom sina respektive områden med Innovationsföretagen respektive Apoteket.
- Sveriges Lärare träffar avtal för friskolorna.
- Akavia träffar Juristavtalet.
- Sveriges Ingenjörer träffar avtal inom övriga områden på tjänstesektorn.

Inom industrisektorn är Sveriges Ingenjörer normalt ensam part bland Sacoförbunden. Avtal tecknas gemensamt mellan Sveriges Ingenjörer och Naturvetarna på ett par områden inom industrin.

Kontaktförbundsansvaret

På avtalsområden där fler än ett förbund är part i det centrala kollektivavtalet, utses det förbund till Kontaktförbund som har partsställning samt högst representativitet hos den aktuella arbetsgivarorganisationen eller hos arbetsgivaren. Inom Almega anses respektive förbund vara en egen arbetsgivarorganisation. Förändringar i kontaktförbundsansvaret ska meddelas i en viss ordning som anges i respektive överenskommelse.

Är endast ett förbund part i det centrala kollektivavtalet så utgör det kontaktförbundet gentemot övriga Saco-P-förbund.

En lista över kontaktförbund för varje avtalsområde finns i bilaga 1.

Kontaktförbundet har i huvudsak följande ansvar:

- På central nivå företräda Akademikerförbunden i avtalsrörelsen, i partsgemensamt arbete och i central medbestämmandeförhandling av kollektiv natur (förhandlingsfunktionen).
- På lokal nivå företräda Saco-P-förbundens medlemmar på lokal nivå i frågor av kollektiv art om lokal arbetstagarorganisation saknas (lokalpartsfunktionen). Enskilda medlemsärenden hanteras däremot av medlemmens eget förbund.
- Bistå de lokala förtroendevalda med rådgivning, utbildning, allmän service och förhandlingshjälp (servicefunktionen).

Kontaktförbundet ska även bevaka att alla medlemmar i Saco-P-förbunden får en likvärdig behandling oavsett förbundstillhörighet. Kontaktförbundet ska även driva Akademikerförbundens och Saco P:s fackliga politik.

Akademikerföreningar

Lokalföreningarna – Akademikerföreningarna – företräder alla Saco-P-förbundens medlemmar på arbetsplatsen. Om en lokal förening saknas företräder kontaktförbundet medlemmarna som lokal part.

Rollfördelning och mandat

Avtalsförhandlingar

Lokalt

Akademikerföreningarna får förhandla och träffa lokala kollektivavtal. Akademikerföreningen ska alltid samråda med kontaktförbundet före och under en kollektivavtalsförhandling liksom om parterna misslyckas med att träffa avtal.

Kontaktförbundet får, om det finns särskilda skäl, besluta att själv företräda Saco-P-förbundens medlemmar som lokal part i stället för lokalföreningen i förhandling som syftar till lokalt kollektivavtal om arbetstidsvillkor. I sådant fall bör lokalföreningen biträda vid förhandlingen.

Centralt

Kontaktförbundet sluter centrala kollektivavtal om löner och allmänna villkor för sig själv och övriga förbund som har partsställning på avtalsområdet samt representerar dessa förbund i frågor som rör partsgemensamt utvecklingsarbete.

MBL- och samverkansförhandlingar

Lokalt

Akademikerföreningen är lokal part i medbestämmande- och andra samverkansförhandlingar. Kontaktförbundet bistår med råd och anvisningar före och under den lokala förhandlingen. Om Akademikerförening saknas företräder kontaktförbundet Saco-P-förbunden som lokal part.

Om en fråga i huvudsak berör endast medlem/medlemmar i annat förbund än kontaktförbundet kan förbunden enas om att medlemsförbundet ska ta över förhandlingsfunktionen.

Uppkommer risk för övertalighet hos en arbetsgivare ska Akademikerföreningen ta tillvara intressena för samtliga medlemmar i Saco-P-förbunden. Akademikerföreningen ska snarast etablera kontakt med kontaktförbundet. Kontaktförbundet ska löpande informera andra Saco-P förbund som har medlemmar som kan komma att beröras.

Akademikerföreningen ansvarar för att besked om uppsägningar med mera omedelbart vidarebefordras till kontaktförbundet, som i sin tur ansvarar för att informera berörda medlemmars förbund.

Centralt

Beslut om central förhandling fattas av kontaktförbundet.

PTK-L

De lokala tjänstemannafacken på en arbetsplats kan gå ihop och bilda ett s k PTK-L (PTK-Lokalt). Samverkan genom PTK-L ger bra förutsättningar att företräda medlemmarna på arbetsplatsen och i synnerhet vid arbetsbristsförhandlingar. Mer information om bildande av PTK-L finns på PTKs hemsida.

Rättstvister

Tvisteförhandling

Uppstår oenighet beträffande exempelvis lön, allmänna anställningsvillkor, ändrade arbetsuppgifter, saklig grund för uppsägning eller diskriminering kan tvisteförhandling genomföras.

Akademikerföreningen ska kontakta kontaktförbundet på ett tidigt stadium för diskussion av problemet och om tvisteförhandling ska påkallas. Rör frågan en enskild medlems anställningstrygghet (till exempel omplacering) eller intjänade rättigheter (lön eller semesterrätt) ska i stället medlemmens eget förbund kontaktas, eftersom det är medlemsförbundet i stället för kontaktförbundet som ansvarar för dessa frågor. Kontaktförbundet respektive medlemsförbundet kan vid behov biträda Akademikerföreningen vid lokal tvisteförhandling, beroende på frågans art.

Ett medlemsförbund som påkallar tvisteförhandling ska informera kontaktförbundet om detta.

Om en lokal tvisteförhandling slutar i oenighet ska kontaktförbundet respektive medlemmens eget förbund omedelbart informeras, beroende på frågans art. Beslut om eventuell central tvisteförhandling fattas av kontaktförbundet respektive medlemmens eget förbund.

Om frågan rör kollektivavtalsbrott ska samråd ske inom styrgruppen inom avtalsområdet, tex AHTs styrgrupp.

Tolkningsföretråde och fackligt veto

Utnyttjande av tolkningsföretråde som avses i 33 § MBL beslutas av kontaktförbundet.

Utnyttjande av tolkningsföretråde som avses 34 § MBL beslutas, om det avser arbetsskyldighet enligt kollektivavtal, av kontaktförbundet. I övriga fall beslutar medlemsförbundet.

Utnyttjande av tolkningsföretråde ska alltid föregås av samråd med styrgruppen inom avtalsområdet.

Beslut om fackligt veto enligt 39 § MBL fattas av kontaktförbundet efter samråd med styrgruppen inom avtalsområdet.

Prövning i Arbetsdomstolen

I tvister som innefattar tolkning av centrala eller lokala kollektivavtal beslutar styrgruppen inom avtalsområdet efter begäran från kontaktförbundet eller medlemmens eget förbund om prövning i Arbetsdomstolen (AD). För frågan till AD ska det förbund som driver frågan löpande samråda med styrgruppen inom avtalsområdet.

Det förbund som driver tvisten står själv för sina egna och i förekommande fall motpartens rättegångskostnader, om inget annat beslutas av styrgruppen inom avtalsområdet.

Beslut om prövning i AD i annan tvist än kollektivavtalstvist beslutas av berört förbund efter samråd inom styrgruppen inom avtalsområdet